

Rapport

Skattemål i förvaltningsdomstol

Rättvis skatteprocess

2018-05-07

Om undersökningen

- ▶ **Syfte** Att kartlägga hur advokater som arbetar med skatterätt uppfattar att processen fungerar i förvaltningsrätten. Som en referens jämförs resultaten med advokater som arbetar med processer i andra domstolar.
- ▶ **Antal intervjuer** 335 intervjuer, varav 85 med advokater som arbetar med skattemål.
- ▶ **Metod** Internetenkät
- ▶ **Målgrupp** Advokater/ledamöter i Sveriges advokatsamfund
- ▶ **Period** 16 – 30 april 2018

Målgruppen

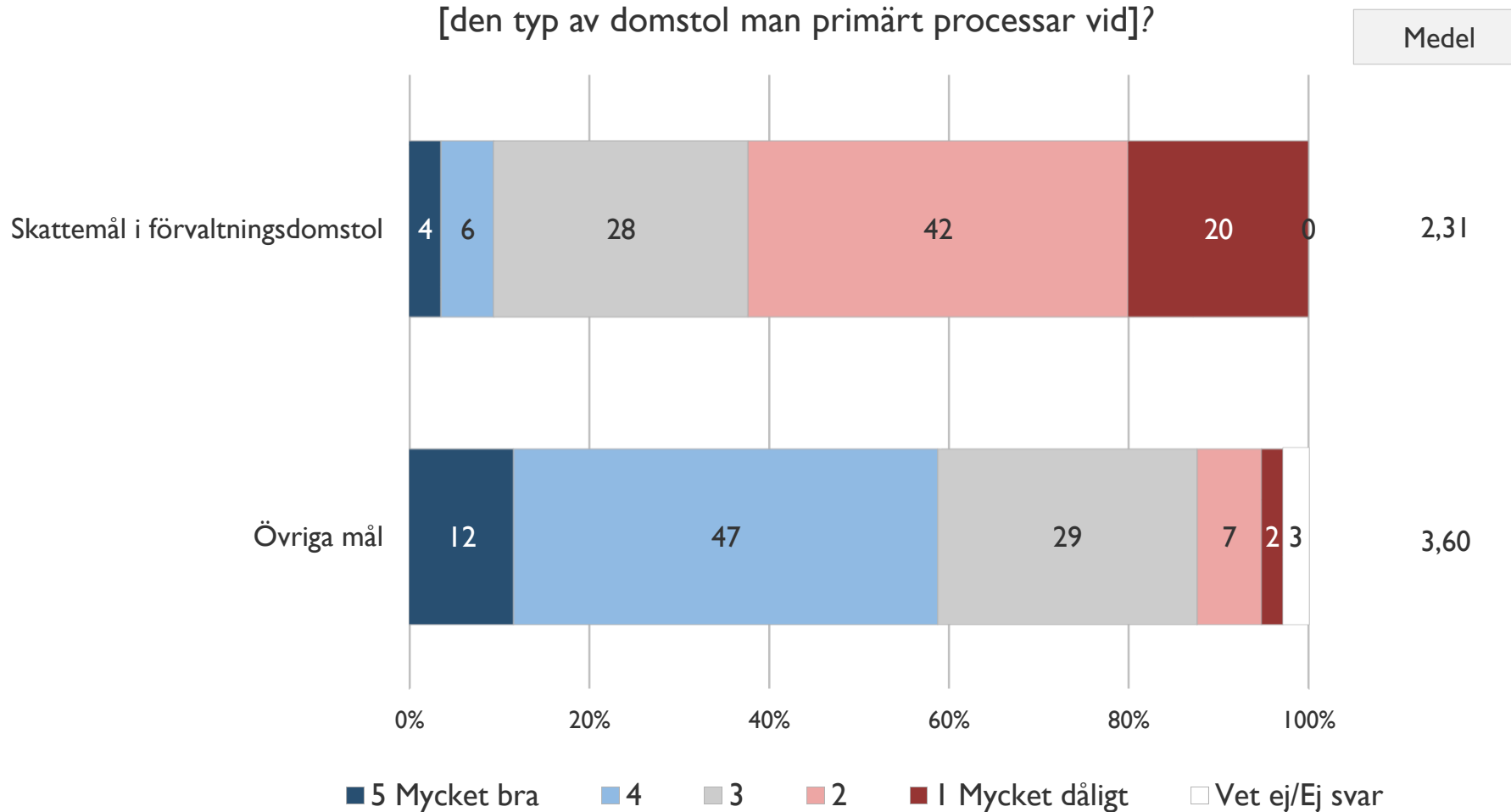
Allmän domstol	Förvaltningsdomstol	Specialdomstol
<ul style="list-style-type: none">• Tvistemål• Brottmål• Övriga mål	<ul style="list-style-type: none">• Skattemål• Socialförsäkringsmål• Mål enligt socialtjänstlagen• LVU-mål• LVM-mål• Psykiatrimål• Utlännings- och medborgarskapsmål• Laglighetsprövning enligt kommunallagen• Kommersiella mål som exempelvis el-, telekom- eller finansmål.• Övriga mål	<ul style="list-style-type: none">• Mark- och miljödomstol• Migrationsdomstol• Patent- och marknadsdomstol• Arbetsdomstolen• Försvarsunderrättelsesdomstolen• Hyres- och arrendenämnden

I rapporten redovisas gruppen advokater som arbetar med skattemål i förvaltningsdomstol och som referens används de intervjupersoner som *inte* arbetar med sådana mål.

Resultat

Betydligt sämre omdöme om processen vid skattemål

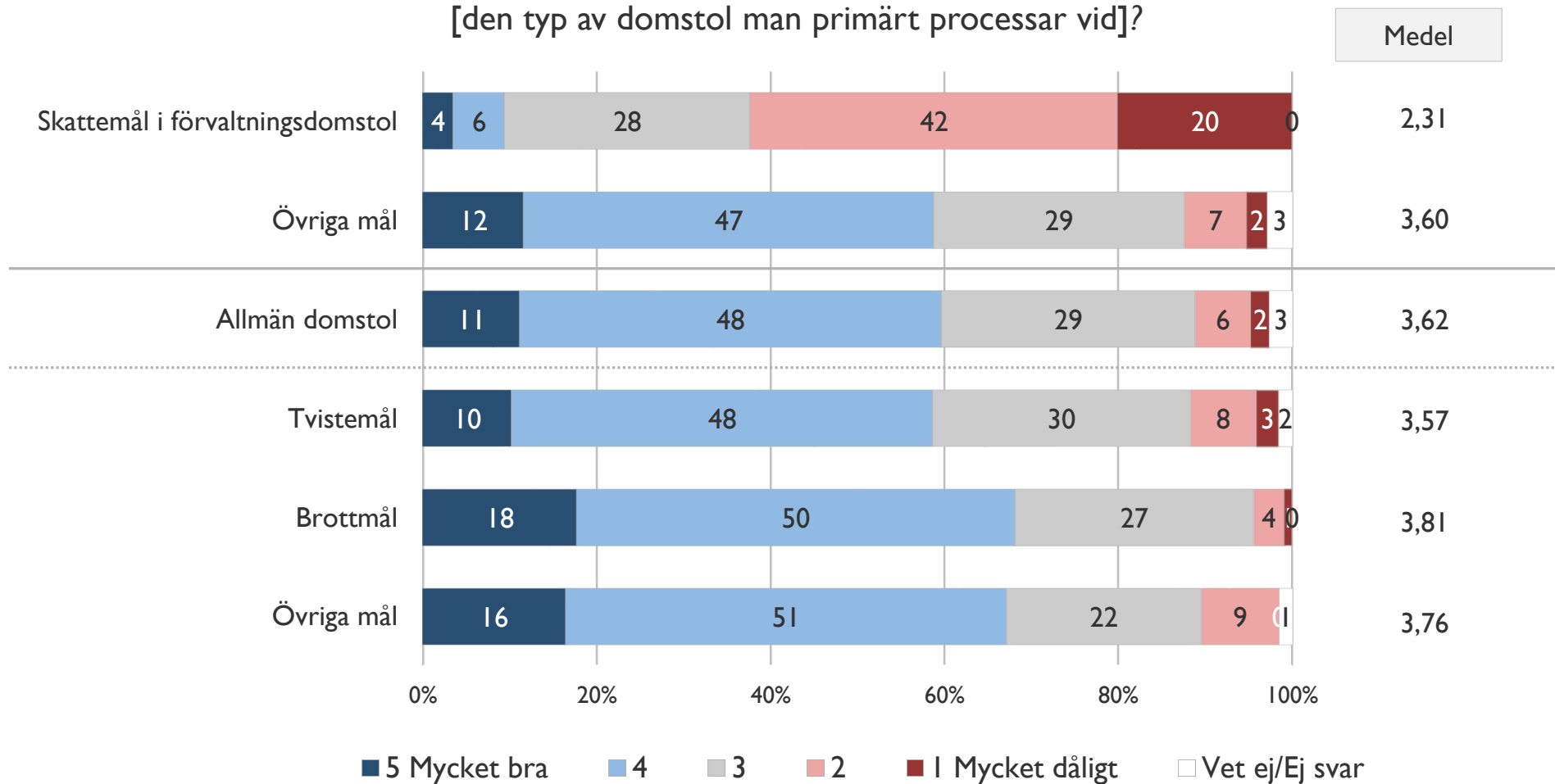
Hur bedömer du totalt sett att processen fungerar vid [den typ av domstol man primärt processar vid]?

Bas: Samtliga, 335 intervjuer

Begränsade skillnader i omdömen av processerna vid andra typer av mål

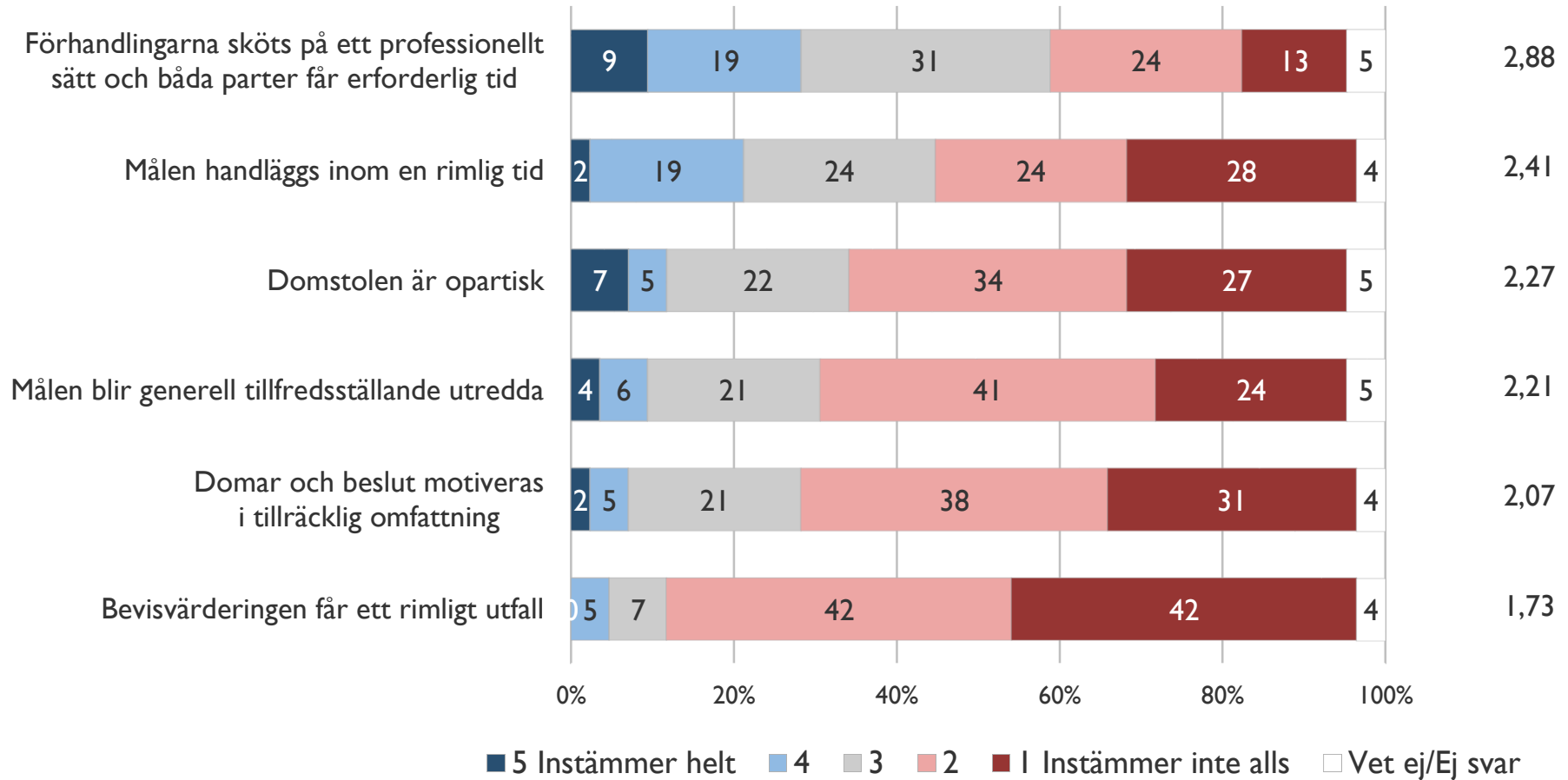
Hur bedömer du totalt sett att processen fungerar vid [den typ av domstol man primärt processar vid]?

Bas: Samtliga, 335 intervjuer

Överlag sämre omdömen om processen vid skattemål i förvaltningsdomstol

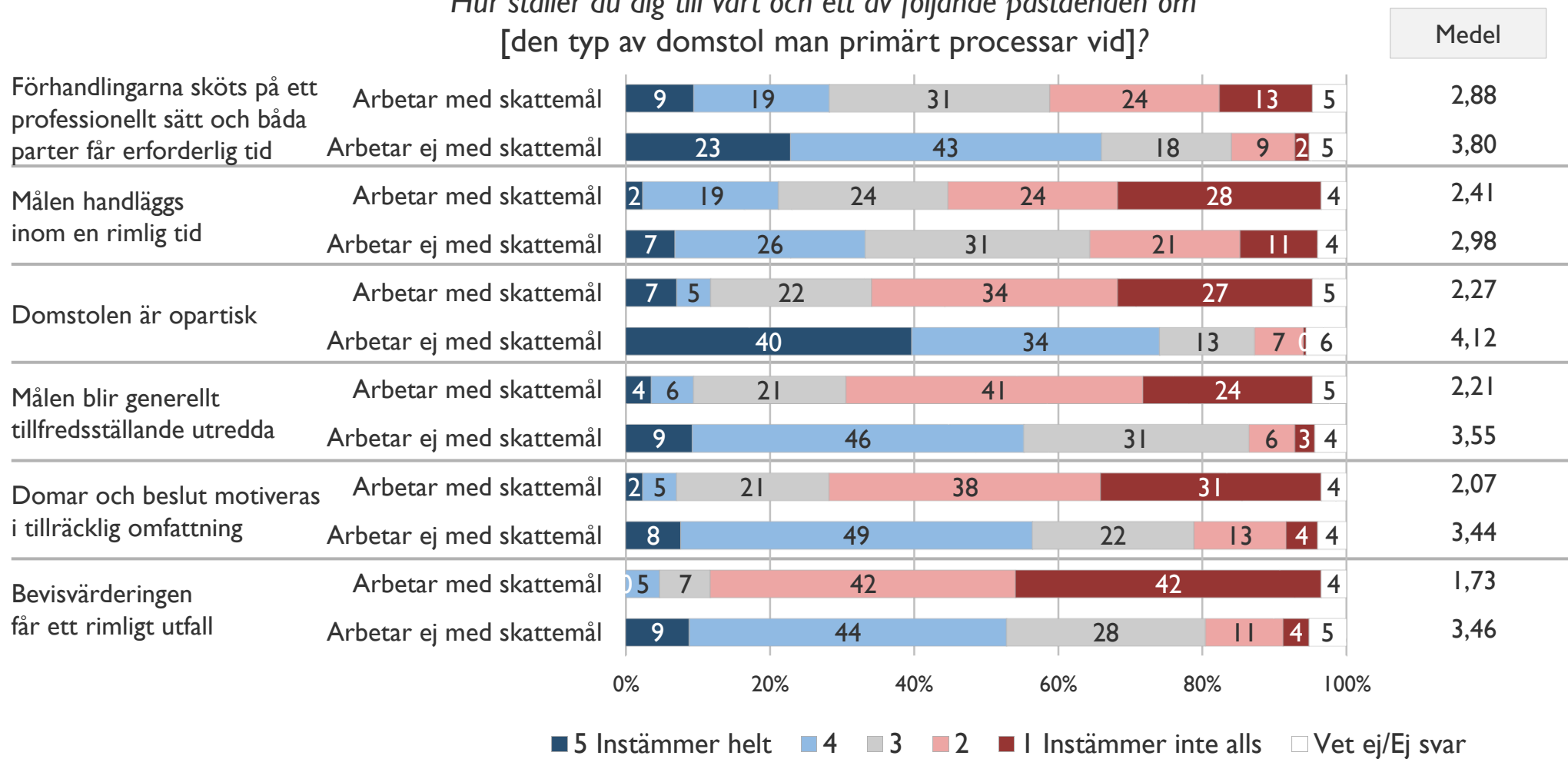
Hur ställer du dig till vart och ett av följande påståenden om [den typ av domstol man primärt processar vid]?

Bas: Skattemål i förvaltningsdomstol, 85 intervjuer

Överlag sämre omdömen om processen vid skattemål i förvaltningsdomstol

Hur ställer du dig till vart och ett av följande påståenden om [den typ av domstol man primärt processar vid]?

Bas: Arbetar med skattemål, 85 intervjuer / Arbetar ej med skattemål, 250 intervjuer

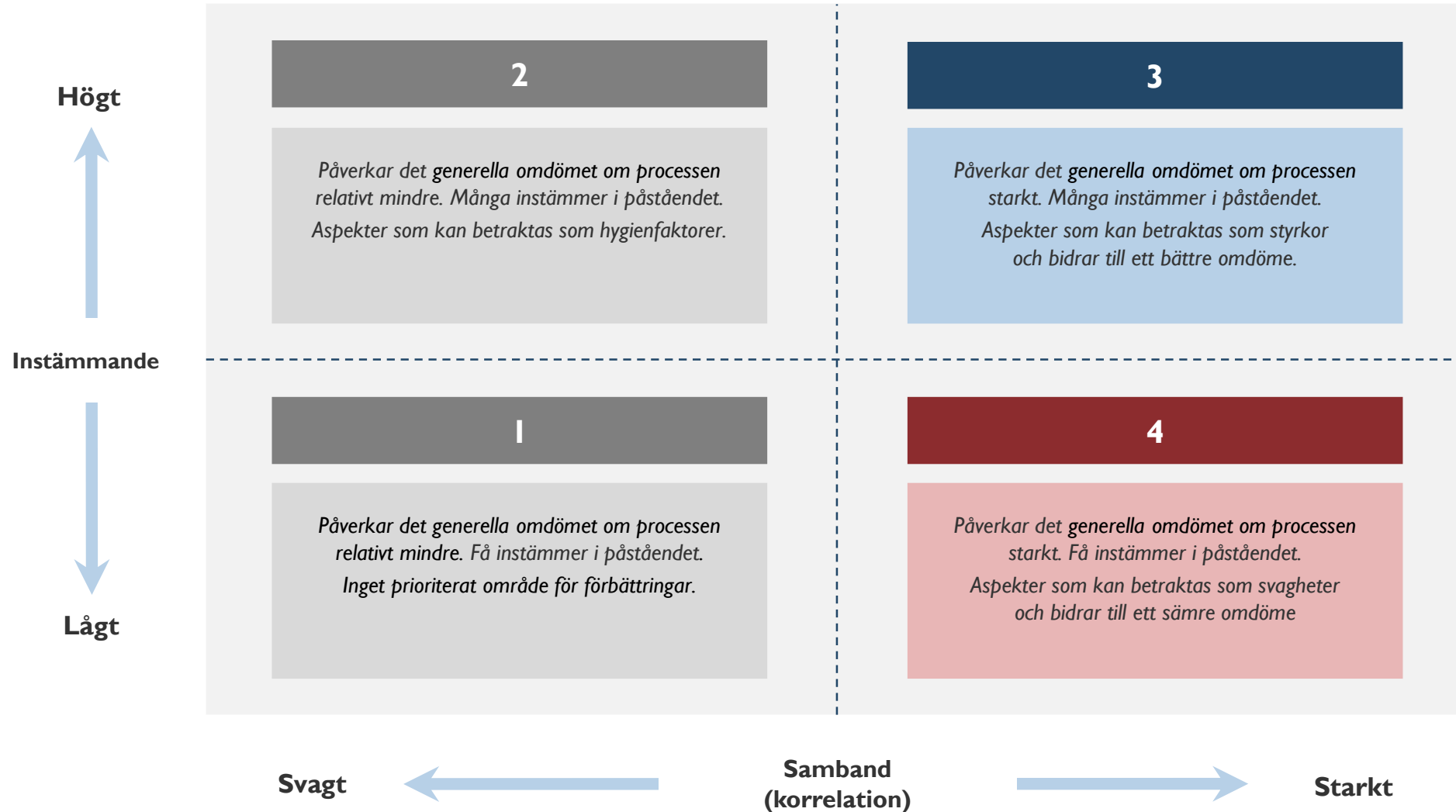
Störst skillnad avseende domstolens opartiskhet

Hur ställer du dig till vart och ett av följande påståenden om [den typ av domstol man primärt processar vid]?

Medel (skala 1-5)	Skattemål i förvaltningsdomstol					
	Skattemål i förvaltningsdomstol	Övriga mål	Allmän domstol	Tvistemål	Brottmål	Övriga mål
Förhandlingarna sköts på ett professionellt sätt och båda parter får erforderlig tid	2,88	3,80	3,80	3,78	3,86	3,75
Målen handläggs inom en rimlig tid	2,41	2,98	2,96	2,93	3,16	2,98
Domstolen är opartisk	2,27	4,12	4,14	4,17	4,10	4,03
Målen blir generellt tillfredsställande utredda	2,21	3,55	3,55	3,54	3,68	3,53
Domar och beslut motiveras i tillräcklig omfattning	2,07	3,44	3,45	3,43	3,40	3,39
Bevisvärderingen får ett rimligt utfall	1,73	3,46	3,48	3,48	3,51	3,39

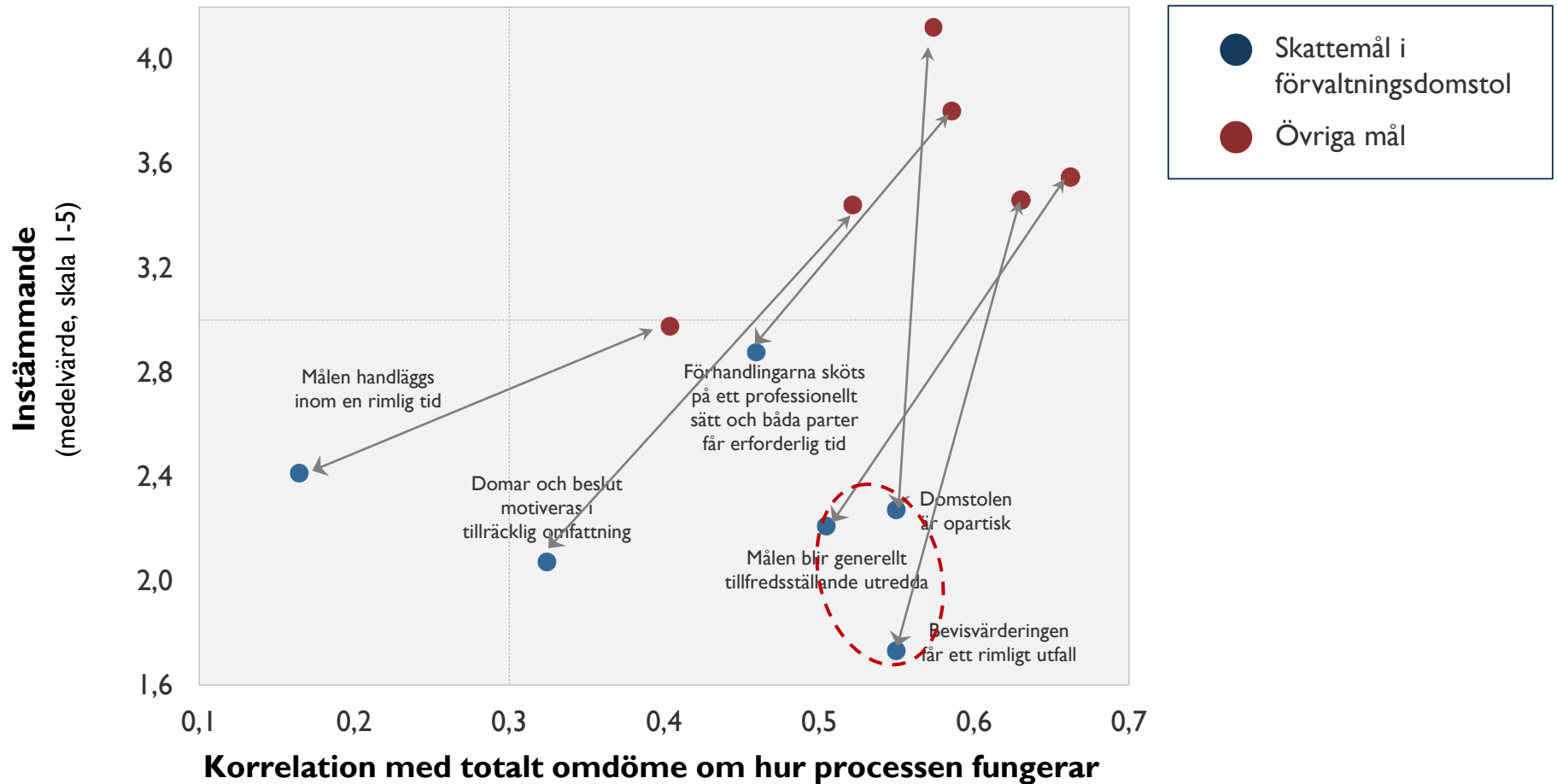
Bas: Samtliga, 335 intervjuer

Drivkraftsanalys - modell

Orimlig bevisvärdering och partiskhet starka drivkrafter till ett dåligt omdöme om skattemålsprocessen

Hur bedömer du totalt sett att processen fungerar vid [typ av domstol]/
Hur ställer du dig till vart och ett av följande påståenden om [typ av domstol]?

Bas: Skattemål i förvaltningsdomstol, 85 intervjuer / Övriga mål, 250 intervjuer

Den skattskyldige anses från början vara i underläge

Har du någon ytterligare synpunkt på processen i förvaltningsdomstol? – ÖPPET SVAR

Andel av de öppna svaren samt exempel på svar som kategoriserats under respektive ämne

29%

Ojämlig process där Skatteverket ges stor fördel

- Det går inte att vinna skattemål i första instans. Den går alltid helt på Skatteverkets linje avsett om det är en självklarhet att man skall vinna och gör det i högre instans.
- Domstolarna dömer i det närmaste alltid till statens förmån, oavsett lag och bevis. Dessutom är många domar klart politiska.
- Behovet av en neutral bevis och lagprövning är helt avgörande för att domstolen ska uppfattas opartisk. Så är inte fallet idag. Skatteverket börjar på plus och den skattskyldige på minus. Det är inte rimligt eller försvarligt av självförklarande skäl.

18%

Skatteverkets underlag ges orimligt utrymme i domen

- Total obalans mellan den tid som den skattskyldige ges för att yttra sig jmf med den tid som Skatteverket tar sig för att yttra sig.
- Skatteverkets partsuppgifter tilldöms för stort bevisvärde.

14%

Inkompetens hos domare, vilka ofta har en bakgrund på Skatteverket

- Det brister ofta vad gäller formella och materiella kunskaper i frågor i anslutning till skattemål. De går i regel på Skatteverkets linje och saknar i regel kompetens. De flesta domare har sin bakgrund hos Skatteverket vilket gör att de följer Skatteverkets linje som de upplever som objektiv.
- Domstolen har för nära koppling till Skatteverket och justitieråden för nära koppling till departementen, dvs lagstiftaren.

9%

Bristande ersättning för den skattskyldiges ombudskostnader

- Orättvist system avseende rättegångskostnader. Staten bör betala motpartens kostnader vid förlust.
- Rättsprocessen blir än mer ojämlig genom att Skatteverket i många fall anser att ersättning inte ska utgå för den skattskyldiges ombudskostnader och tyvärr är tendensen att i vart fall Kammarrätten i X följer detta.
- Den skattskyldige bär typiskt sett alla sin kostnader för processen även om hen vinner.

Bas: Arbetar med skattemål i förvaltningsdomstol, 85 intervjuer (varav 47% har någon synpunkt)

Bättre kompetens, mer jämlik bevisvärdering och ökad självständighet gentemot staten efterfrågas

På vilket sätt anser du att domstolsprocesserna bör förändras? – ÖPPNA SVAR

Andel av de öppna svaren samt exempel på svar som kategoriserats under respektive ämne

37%

Ökad kompetens/bättre utbildning hos domare som dömer i skattemål

- Högre kompetens hos domstolens ledamöter, särskilt nämndemän om nu sådana ska finnas kvar (tveksamt!).
- Det borde tillsättas domare med större skattekompetens och med mindre fiskal grundinställning.
- Domarkompetensen måste breddas så att det finns domare som har praktisk erfarenhet av kommersiella frågor.
- Domstolen måste ha bättre kunskap om skatterätt och följa legalitetsprincipen.
- Kompetensen i Förvaltningsrätten vad avser skattelagstiftning måste höjas.

32%

Mer jämlik bevisvärdering mellan parterna

- Båda parter måste ges samma trovärdighet, domstolens ledamöter måste kräva högre kompetens hos SKV:s representanter.
- Bättre kvalitet i bevisprövningen. Förvaltningsdomstolar bör i betydligt högre grad ifrågasätta Skatteverket
- Rättvis bevisprövning - Skatteverkets bevisning måste ha samma kvalitetskrav som den skattskyldiges.

24%

Ökad självständighet gentemot staten och myndigheterna

- Domstolen måste bli mer självständig gentemot staten. Med hänsyn till den nära koppling som finns mellan domstolen och staten, som domstolen inte riktigt förstår, måste skarpa regler sättas upp mellan domstol och staten.
- Det framstår ofta i förvaltningsmål som om förvaltningsdomstolarna företräder vad de upplever vara det allmännas intressen, i skattemål det fiskala intresset, snarare än att de intar en objektiv hållning.

13%

Bättre ekonomisk ersättning

- Betydligt större möjlighet till ersättning för ombudskostnader
- Det måste bli möjligt att få full ersättning för ombudskostnader när en skattskyldig vinner ett skattemål.

Bas: Behov av förändring och arbetar med skattemål i förvaltningsdomstol, 68 intervjuer

Slutsatser

Slutsatser

▶ Majoritet underkänner processen

- ▶ 62 procent av advokater som arbetar med skattemål i förvaltningsdomstol anser att processen i domstolen fungerar dåligt.
- ▶ Bland advokater i andra domstolar är motsvarande andel 9 procent.
- ▶ De som arbetar med tvistemål är något mer kritiska än de som arbetar med brottsmål.

▶ Kritiken särskilt påtaglig avseende utfall i förhållande till bevisvärderingen

- ▶ 84 procent av advokater i skattemål anser **inte** att bevisvärderingen får ett rimligt utfall.
- ▶ 69 procent anser **inte** att domar och beslut motiveras i tillräcklig omfattning.
- ▶ 65 procent anser **inte** att målen blir tillfredsställande utredda.
- ▶ 61 procent anser **inte** att domstolen är opartisk.
- ▶ 52 procent anser **inte** att målen handläggs inom rimlig tid
- ▶ 37 procent anser **inte** att förhandlingarna sköts på ett professionellt sätt och att båda parter får erforderlig tid.

▶ Klart sämre än i andra domstolar

- ▶ Genomgående är kritiken mot den domstol man i huvudsak processar i klart mer omfattande i skatterättsliga mål än i andra mål.
- ▶ Bland andra advokater i andra mål är missnöjet störst avseende målens handläggningstid, tre av tio är kritiska.
- ▶ Kritiken mot andra delar av processen är klart mindre omfattande.
- ▶ **Störst är skillnaden avseende domstolens förmåga att vara opartisk. I skattemål är 61 procent kritiska att jämföra med 6 procent i andra mål.**

Slutsatser

▶ Att agera opartiskt och att bevisvärderingen får rimligt utfall viktigast för omdömet

- ▶ En korrelationsanalys indikerar att de brister som i störst utsträckning påverkar omdömet om processen i skattemål negativt är att:
 - ▶ domstolen inte uppfattas som **opartisk**
 - ▶ bevisvärderingen inte anses få **rimligt utfall**
 - ▶ målen blir tillfredsställande **utredda**

▶ Partiskt till Skatteverkets fördel

- ▶ Många uppfattar att förvaltningsdomstolen i skattemål alltid går på Skatteverkets linje.
- ▶ Det anses även finnas en obalans i det utrymme som ges Skatteverket i relation till den skattskyldige.
- ▶ Andra problem som nämns är exempelvis inkompetens och bristande ersättning för ombudskostnader även om den skattskyldige skulle vinna.

▶ Ökad kompetens prioriterat

- ▶ Det önskemål om förbättringar som förekommer i störst utsträckning är höjd kompetens bland domare som dömer i skattemål.
- ▶ Andra tydliga önskemål är en bättre bevisvärdering, ökad självständighet gentemot staten och myndigheterna samt ökad ersättning.